

Länsi-Uudenmaan sivistysjohdon kannanotto valmisteilla olevaan SOTE-uudistukseen ja oppilas- ja opiskelijahuoltopalveluiden siirtämiseen maakuntiin

Oppilas- ja opiskeluhuoltolain mukaiset psykologi- ja kuraattoripalvelut tulee säilyttää kunnissa. Esitys psykologi- ja kuraattoripalvelujen siirtämisestä maakuntiin saattaa vaikeuttaa oppilas- ja opiskelijahuoltolain ja perusopetuslain tavoitteiden ja muiden säädösten mukaista toiminnan toteuttamista. Molemmat lait painottavat koulun merkitystä oppilaiden kasvun ja hyvinvoinnin tukemisessa. Tehtävän toteuttamiseksi opiskeluhuollon tulee olla mielestämme hallinnollisesti ja rakenteellisesti osa kunnan opetustoimen järjestelmää, kunnallisen päätöksenteon hallittavissa. Tällöin pystytään vastaamaan nopeasti ja tehokkaasti muuttuviin oppilas- ja koulukohtaisiin tilanteisiin, sekä lasten ja nuorten parissa esiintyviin paikallisiin tai valtakunnallisiin ilmiöihin. Tämä on nykyisen järjestelmän vahvuus, eikä sen muuttamiselle ole perusteita.

Oppivelvollisuuden laajentamista koskeva lakiehdotus edellyttää entistä tiiviimpää yhteistyötä oppilas- ja opiskeluhuollon ja oppilaitoksen välillä, erityisesti niiden oppilaiden kohdalla, joiden oppivelvollisuuden loppuunsaattaminen edellyttää kokonaisvaltaisia, yhteensovitettuja tukitoimia opetuksen ja opiskeluhuollon välillä. Opetuksen järjestäjän on vaikea vastata opiskeluhuollosta, mikäli opiskeluhuolto ei ole sen johdettavana.

Opiskeluhuollossa psykologien ja kuraattorien työ muodostuu opiskeluhuollon tehtävistä ja toiminnasta sekä tiivistä yhteistyötä opetushenkilöstön kanssa kouluissa ja oppilaitoksissa. Myös pedagogisten tuen muotojen ja tehostetun ja erityisen tuen siirtoprosessien tuntemusta odotetaan kouluilla oppilas- ja opiskeluhuollolta.

Opiskeluhuoltopalvelujen erilainen saatavuus eri puolella maata ei ole ratkaistavissa siirtämällä palvelut maakuntiin, vaan tilanteeseen on haettava muutosta määrittämällä työntekijäresurssit ja takaamalla riittävä ammattitaitoisen työvoiman saanti tätä tukevilla koulutuspoliittisilla ratkaisuilla. On myös taattava opiskeluhuoltopalveluiden saatavuus sekä suomeksi että ruotsiksi.

Yhteisöllinen opiskeluhuolto

Yhteisöllinen opiskeluhuoltotyö on opiskeluhuollon ensisijainen toimintamuoto ja siksi opiskeluhuollon psykologien ja kuraattorien toimiminen kiinteästi kouluissa ja oppilaitoksissa on oleellista. Opiskeluhuollon psykologit ja kuraattorit ovat osa kunkin oppilaitoksen yhteisöä, jolloin on loogista, että opiskelijahuoltotyön henkilökuntaa johdetaan oppilaitoksen johdosta käsin. Osana kunnallista sivistystoimea opiskeluhuollon henkilöstö toimii myös koulujen henkilökunnan tukena ja keskustelukumppanina. Yhteisöllisen opiskeluhuoltotyön paras asiantuntemus ja osaaminen ovat opetustoimessa, lähellä oppilaiden ja oppilaitosten arkea. Lain määrittämää yhteisöllistä opiskeluhuoltotyötä ei voi tehdä toisesta organisaatiosta käsin. Koulun ulkopuolelta on haastavaa vaikuttaa koulun rakenteisiin ja toimintatapoihin. Oppilaiden, huoltajien, henkilöstön ja toimintakulttuurin tuntemus lisää opiskeluhuoltotyön vaikuttavuutta.

Mikäli opetustoimen psykologit ja kuraattorit siirrettäisiin maakuntien työntekijöiksi, palvelun kohdentaminen kouluille olisi vaikeampaa ja työssä korostuisi korjaava yksilökohtainen

opiskeluhoitotyö ja vastaanottotyö. Tämä kaikki on vastoin oppilas- ja opiskelijahuoltolakia sekä vastoin oppilaan etua.

Yksilökohtainen opiskeluhoito

Yksilökohtainen opiskeluhoito on ongelmia ehkäisevä matalankynnyksen palvelu. Tämä edellyttää, että psykologi ja kuraattori tuntevat oppilaat ja opiskelijat, opiskeluympäristön sekä alueen erityispiirteet. Yksilökohtaisen opiskeluhoiton tavoite on turvata varhainen tuki sitä tarvitseville ja työntekijöiden tulee olla tavoitettavissa saatavuustakuun mukaisesti. Työntekijöiden tulee olla oppilaille ja opiskelijoille tuttuja aikuisia, joita on helppo lähestyä koulupäivän aikana. Aikuisen tuttuus ja arkisuus omassa kasvuympäristössä mahdollistaa lasten ja nuorten kiinnittymisen ennaltaehkäisevään tai hoidolliseenkin työhön, mikä muutoin ei olisi kaikissa tapauksissa mahdollista.

Näillä perusteilla toivomme, että opiskeluhoiton palvelut jäisivät kuntiin.

5.8.2020

Gustafsson Karl-Erik, sivistystoimen johtaja, Hanko

Jormalainen Arto, sivistysjohtaja, Karkkila

Lehmus Juha-Pekka, lasten- ja nuorten palvelualueen johtaja, Lohja

Nordman Tina, sivistystoimenjohtaja, Raasepori

Olkinuora Merja, sivistystoimenjohtaja, Inkoo

Sarlin Hanna-Mari, sivistystoimenjohtaja, Siuntio